

Akadēmiskās informācijas
centra

Augstākās izglītības kvalitātes
aģentūras

Studiju akreditācijas
komisijai

LATVIJAS JŪRAS AKADEMIJAS

STUDIJU VIRZIENA *MEHĀNIKA UN METĀLAPSTRĀDE, SILTUMENERĢĒTIKA,
SILTUMTEHNIKA UN MAŠĪNZINĪBAS*

**PROFESIONĀLĀ BAKALAURA UN OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS JŪRAS TRANSPORTS – KUĢA
ELEKTROAUTOMĀTIKA**

PIEDĀVĀTO IZMAIŅU IZVĒRTĒJUMS

1. Informācija par izmaiņu novērtēšanu

Tika vērtētas Latvijas Jūras akadēmijas (LJA) plānotās izmaiņas studiju virziena "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" (akreditēts līdz 25.06.2019.) profesionālā bakalaura studiju programmā "Jūras transports – kuģa elektroautomātika" (kods 42525). Izmaiņas paredz uzsākt programmas īstenošanu arī angļu valodā, tādējādi programma tiks īstenota gan latviešu, gan angļu valodā. Pilna laika klātienes studiju ilgums 4 gadi un 3 mēneši, apjoms 185 KP (277,5 ECTS), nepilna laika neklātienes studiju ilgums – 5 gadi, apjoms 185 KP (277,5 ECTS).

2. Informācija par avotiem, uz kuriem balstīts novērtējums

- LJA 28.02.2017. iesniegums Nr. 02.10/114 par izmaiņām studiju virzienos;
- Akadēmiskās informācijas centra Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras Studiju akreditācijas komisijai Latvijas Jūras akadēmijas iesniegto dokumentu kopums angļu valodā studiju virzienā „Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības” (Studiju plāns, kursu apraksti u.c.);
- Augstākās izglītības studiju virziena „Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības” pašnovērtējuma ziņojums par 2015./2016. mācību gadu (apstiprināts Senāta sēdē 16.01.2017.);
- LJA vizītes laikā iegūtā informācija;
- 2015.gada 14.jūlija MK noteikumi Nr.407 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”;
- 2014.gada 26.augusta MK noteikumi Nr.512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”;
- 2016.gadā Studiju akreditācijas komisijas apstiprinātā „Studiju virzienu novērtēšanas metodika”.

3. Vizītes gaita un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem

Vizīte 09.06.2017. LJA telpās Rīgā, Flotes ielā 12 sākās, intervējot akadēmijas vadību. LJA rektora pienākumu izpildītājs A.Zvaigzne iepazīstināja ar plāniem uzsākt ārzemju studentu uzņemšanu studiju

programmā, īstenojot to angļu valodā. Ir notikušas sarunas un parakstīts sadarbības līgums starp LJA un Indijas pārstāvjiem par Indijas pilsoņu apmācību Latvijā. Indijā ir plašs jūrniecību studētgrībētāju loks, bet Indijas jūrniecības izglītības kapacitāte studijas nespēj pietiekami nodrošināt. Indijā angļu valoda ir viena no valsts oficiālajām valodām, un veiksmīga sadarbība ar Indiju varētu dot akadēmijai lielu ieguvumu ilgtermiņā. Perspektīvā varētu tikt uzņemti programmā arī citu valstu studenti, kam būtu iespēja studēt angļiski.

Bija tikšanās ar nodaļu un programmu direktoriem (maģistratūras programmas direktoru V.Priednieku, Jūras transporta nodaļas direktoru A.Bankoviču, Kuģu inženieru nodaļas direktoru A.Križus un "Jūras transports – kuģa vadīšana" studiju programmas direktori Ž. Suhinīnu). Tika izskatīti un izvērtēti studiju plāns un studiju kursu apraksti angļu valodā, studiju nodrošinājums, materiāli tehniskās bāzes pieejamība, mācībspēku kompetence īstenot kursus angļiski, arī kvalificētu pasniedzēju pieejamība īstenot specializētos mācību kursus. Kuģu inženieru nodaļas direktoram A.Križum tika izteikti priekšlikumi uzlabot kursu aprakstus (izvēlēties pareizās atsauces uz starptautiskajiem dokumentiem, saskaņot mērķus un sasniedzamos rezultātus un novērtēšanu ar kursu aprakstu latvisko versiju, precizēt izmantojamās literatūras sarakstus, pieskaņojot tos studentu darba valodai). Studiju programmas vadība izprot uzlabojumu nepieciešamību un pie tā strādās.

Tiekoties ar studiju kursu pasniedzējiem un darba devēju pārstāvjiem, tika gūta pārliecība, ka programmas īstenošana angļu valodā un ārvalstu studentu piesaiste ir vērtējama pozitīvi. Pasniedzēji izprot riskus un izaicinājumus, kas var rasties, īstenojot studiju kursus angļu valodā, un ir gatavi pilnveidoties. Tika saņemtas atbildes uz eksperta precizējošajiem jautājumiem.

Bija noorganizēta programmas materiāli tehniskā nodrošinājuma un pētniecības infrastruktūras apskate (mehāniskās un elektriskās darbnīcas, elektrotehnikas un elektronikas laboratorijas, kuģa elektrisko mašīnu laboratorija, kuģa automātikas un vadības sistēmu laboratorija, elektrosadales paneļa simulators, augstsprieguma stends, elektro un radio navigācijas iekārtas, kontroles, mērinstrumentu un automatizācijas ierīces u.c.).

LJA vizītes laikā tika saņemta visa nepieciešamā informācija, lai pilnvērtīgi novērtētu studiju programmas izmaiņas.

4. Secinājumi

Tā kā oficiālā starptautiskā jūrniecības valoda ir angļu valoda, plānotās izmaiņas studiju programmas „Jūras transports – kuģa elektroautomātika” īstenošanā ir adekvātas un vērtējamas pozitīvi. Ņemot vērā jūrnieka profesijas specifiku, Latvijas mērogā nav iespējams ievērojami palielināt studējošo skaitu jūrniecības programmās. Ietekmi atstāj arī Latvijas demogrāfiskā situācija Augstskolu finansēšanas modelis, kas ir vairāk balstīts uz studentu skaitu programmā, bet ne programmā ieguldīto līdzekļu efektivitāti, nedod citu iespēju tādām specifiskām nozares augstskolām, kāda ir LJA, kā meklēt veidus, lai piesaistītu ārvalstu reflektantus, kuri, iestājoties studiju programmā, maksā par studijām paši un dod izglītības iestādei iespēju attīstīties. Ņemot vērā faktu, ka jūrniecības izglītība ir starptautiski reglamentēta, Latvija atrodas STCW konvencijas „Baltajā sarakstā”, globālajā jūrniecības darba tirgū pieprasījums pēc labi izglītotiem jūras virsniekiem pārsniedz piedāvājumu, LJA veiktās izmaiņas akreditētajā studiju virzienā, ieviešot programmu īstenošanu angļu valodā, var ilgtermiņā dot pozitīvu impulsu augstskolas attīstībai. Tuvākajos gados pieprasījums pēc kvalificētiem kuģu elektromehāniķiem pasaules flotē tikai pieaugs. Svarīgi, ka prakses vietu nodrošinājumu uzņemas Indijas puse.

Kā traucējošs faktors var izrādīties nepietiekamais finansējums, lai LJA varētu piesaistīt augstas klases nozares speciālistus speciālo kursu īstenošanai angļu valodā un pilnveidotu materiāli tehnisko aprīkojumu, kas atbilstu nozares attīstības tendencēm (trenažieri, laboratorijas, iekārtas).

5. Rekomendācijas

Apsvērt izmaiņu ieviešanas procesu - ņemot vērā esošo situāciju, sagatavošanās laikposmam programmas īstenošanas uzsākšanai angļu valodā nevajadzētu būt īsākam par 6 mēnešiem, respektīvi, pirmo ārvalstu studentu grupu varētu uzņemt ne ātrāk kā 2018.gada janvārī. Svarīgi, lai mācību process tiktu bāzēts uz augstiem standartiem jau izglītības procesa sākumā, kas nodrošinātu ārvalstnieku izglītības ilgspēju un radītu pozitīvu LJA imidžu pasaulē.

Studiju programmā vajadzētu norādīt iegūstamās kvalifikācijas EKI līmeni un programmas atbilstību konkrētam STCW konvencijas noteikumam (Reg.III/6); uzņemšanas prasības vajadzētu papildināt ar minimālo angļu valodas prasmju līmeni.

Uzlabot studiju kursu aprakstus, lai programmas mērķi, sasniegtie rezultāti un novērtējumi neatšķirtos (īpaši jūrniecības specializētosursos) no akreditētās latviskās versijas, kura pilnībā atbilst STCW konvencijas prasībām. Studiju kursu aprakstos vajadzētu lietot vienādu angļu valodas terminoloģiju. Vajadzētu apsvērt nepieciešamību pēc tik apjomīga "General English" kursa, ņemot vērā SP apmācības valodu. Kursu "Latvian" vajadzētu vienkāršot, liekot uzsvāru uz sarunvalodas apgūšanu.

Studiju nodrošinājumam (*teaching aids*) vajadzētu būt pieejamam studentu darba valodai (angļu) – literatūra latviešu vai krievu valodā var izrādīties nelietojama. Vajadzētu izvairīties no novecojušas literatūras norādīšanas kursu aprakstos, izmantojamajai literatūrai vajadzētu norādīt ISBN numurus, izdošanas gadu un citus identificējošos datus tās vieglākai atrašanai.

Rūpīgi jāizvērtē mācībspēku spēja īstenot kursus angļu valodā. Izmantojot LJA pašu resursus (svešvalodu katedra), būtu vērtīgi organizēt angļu valodu atsvaidzinošus kursus mācībspēkiem.

LJA ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai piesaistītu atbilstoši kvalificētus mācībspēkus nozares specializācijas studiju kursu īstenošanai ne tikai angļu, bet arī latviešu valodā (bieži ir situācija, kad mācībspēki nav pieejami, jo ir maiņa uz kuģa, un šajā gadījumā jārod pieeja, kā risināt situāciju); tikai atsevišķiem "Jūras transports – kuģu elektroautomātika" programmas pasniedzējiem ir atbilstoša profesionālā kvalifikācija un darba pieredze uz tirdzniecības flotes kuģiem.

Lai nodrošinātu papildu studiju programmu īstenošanu angļu valodā atbilstoši saistošo starptautisko jūrnieku profesionālās sagatavošanas standartu prasībām, LJA nepieciešams detalizēti izvērtēt tās rīcībā esošās materiāli tehniskās bāzes iespējas, apzināt iespējamās vājās vietas ("bottleneck"), ņemot vērā paredzamo studējošo skaita pieaugumu, un savlaicīgi plānot nepieciešamos pasākumus kapacitātes paaugstināšanai. Nepieciešamības gadījumā rast sadarbības iespējas ar citām Latvijas jūrniecības augstākās izglītības iestādēm papildu materiāli tehnisko līdzekļu un studiju infrastruktūras pieejamības nodrošināšanai.

6. Priekšlikums:

Apstiprināt LJA pieteiktās izmaiņas studiju virziena "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" profesionālā bakalaura studiju programmā "Jūras transports – elektroautomātika".

Vārds, uzvārds Jāzepe Spridzāns.

Datums 2017.gada 10.jūlijs.

Paraksts

